

Høringsvar på Forslag til endringer i friskoleloven og forskrift til friskoleloven (Endring av regler om realkompetansevurdering og internkontroll m.m)

Norske Fag- og Friskolers Landsforbund (NFFL) vil i dette høringssvaret i hovedsak uttale seg om endringene i reglene om realkompetansevurdering. De andre foreslåtte endringene i friskoleloven vurderes av NFFL i hovedsak som en opprydding i regelverk og NFFL uttaler seg derfor ikke i mer detalj omkring disse.

NFFL har over lengre tid jobbet for en endring i kravet om realkompetansevurdering og mener det er veldig positivt at departementet nå kommer med et forslag til løsning på den uholdbare situasjonen. Den foreslåtte lovendringen vil åpne for at det ved forskrift kan gjøres unntak fra kravet om realkompetansevurdering for søkere ved friskoler. NFFL mener imidlertid at dette kravet burde fjernes i sin helhet i lovteksten framfor at det åpnes for unntak fra dette kravet.

Formålet med en realkompetansevurdering bør være at en voksen kan få dokumentert sin kompetanse og få unntak fra fag og undervisning hvor vedkommende allerede har den nødvendige kompetansen. En realkompetansevurdering bør derfor være basert på søkerens behov og være et utgangspunkt for å gi vedkommende en opplæring ut fra det reelle behovet for kompetanse. En realkompetansevurdering bør derfor være noe en søker *kan* få hvis søkeren har udokumentert kompetanse, og ikke *må ha* når søkeren for eksempel kun har formell kompetanse. Dette vil bidra til å sikre et relevant utdanningstilbud for hver enkelt søker.

NFFL vil også påpeke at realkompetansevurdering bør være et gratis tilbud for alle voksne som trenger dette - selv om dette ligger utenfor lovendringen som nå er på høring. En realkompetansevurdering bør også kunne gjennomføres i samarbeid med den utdanningsinstitusjonen hvor den voksne er elev/student slik at voksne kan ta en utdanning og få uttelling for yrkeserfaring. Å bedre ordningen med realkompetansevurdering og å fjerne hindringer for at voksne kan fullføre utdanning og videreutdanne seg, vil være i tråd med anbefalingene i Markussen-utvalgets rapport Lærekraftig utvikling (NOU 2019:12) og NFFL er opptatt av at det disse anbefalingene følges opp. En god ordning for realkompetansevurdering er en viktig del av dette arbeidet.

Dagens krav om realkompetansevurdering gjør at en del voksne søkere *ikke* får mulighet til å bygge opp relevant kompetanse. Voksne søkere som ikke har rett på videregående utdanning, har heller ikke rett på en realkompetansevurdering fra fylkeskommunen. Om de allikevel er heldige og får innvilget en realkompetansevurdering, er dette noe hver enkelt søker må bekoste. I noen tilfeller er dette snakk om flere tusen kroner. Prosessen oppleves som et unødvendig og kostbart byråkrati og skaper frustrasjon for både søker og for fylkeskommunene. I verste fall blir det en direkte hindring for den enkelte søker.

Det er vanskelig å forstå bakgrunnen for å ha realkompetanse som et krav og ikke et tilbud. Å gå på en skole, er en stor investering i tid og penger også fra søkerens side. I realiteten er dette et krav som rammer søkerne til disse skolene og rekrutteringen til fag som i det norske skolesystemet er lagt på videregående nivå, for eksempel håndverksfag. På hvilken måte dette rammer søkerne og rekrutteringen, har departementet godt beskrevet i sitt høringsnotat. NFFL stiller derfor spørsmål ved hvorfor kravet til realkompetansevurdering ikke fjernes fullstendig. I tillegg er NFFL kritisk til om situasjonen kan løses på en god måte ved unntak. Departementet skriver at lovendringen har som formål å forenkle, men å innføre unntak, er ofte kompliserende. NFFL har vanskelig for å forstå at det gjenstår noen gode argumenter for å beholde kravet om realkompetansevurdering i loven.

I den foreslåtte endringen, åpner departementet for at det skal kunne gjøres unntak fra kravet om realkompetansevurdering. Muligheten for unntak er selvfølgelig en stor forbedring fra dagens strenge bestemmelser, men NFFL stiller spørsmål ved hvilken hensikt kravet om realkompetansevurdering har og i hvilken grad det er mulig å forskriftsfeste gode og hensiktsmessige unntak som kan løse dagens situasjon.

Hvis loven fortsatt skal inneholde et krav om realkompetansevurdering, må unntak fra dette kravet utformes på en godt gjennomtenkt måte slik at skoler, fag og potensielle elever ikke på nytt rammes. Dagens regelverk har bidratt til en svært byråkratisk – og for noen søkere en svært kostbar – opptaksprosess som hindrer voksne i å fullføre videregående utdanning og å omskolere seg. I tillegg undergraver det rekrutteringen til bestemte fag. En endring av loven må bidra til å løse dette. NFFL mener den beste løsningen er å fjerne kravet om realkompetansevurdering.